

Podawanie leków do oka

Joanna Zalewska-Puchała

Definicja:

Zabieg terapeutyczny polegający na aseptycznym podaniu leku w postaci kropli lub maści do worka spojówkowego. Wykonywany na podstawie indywidualnej karty zleceń chorego.

Cel:

- przywrócenie fizjologicznych warunków w części zewnętrznej oka.

Wskazania:

- zapobieganie zakażeniu, wysychaniu i uszkodzeniu tkanek przy braku ruchów powiekami;
- leczenie jaskry;
- znieczulenie powierzchniowe;
- leczenie stanów zapalnych i schorzeń na tle alergicznym.

Przygotowanie pacjenta:

- poinformowanie chorego o celu, istocie i przebiegu zabiegu;
- uzyskanie zgody chorego na wykonanie zabiegu;
- uzgodnienie z chorym sposobu wykonania zabiegu;
- poinformowanie, że po założeniu leku chory może mieć uczucie gorszego widzenia;
- pouczenie, że:
  - podczas zakraplania oka chory powinien patrzeć ku górze;
  - po zakropleniu leku chory powinien powoli zamykać oko i wykonać kilka ruchów gałką oczną, aby lek równomiernie się rozprzodził;
  - po założeniu leku chory powinien pozostać z przymkniętymi powiekami przez kilkanaście minut (szczególnie ważne przy zakładaniu maści);
- poinformowanie o konieczności:
  - usunięcia soczewek kontaktowych podczas zakładania leku do oka;

– zgłaszania pielęgniarce niepokojących objawów podczas zabiegu, np. silne pieczenie.

Przygotowanie sprzętu:

- lek w postaci kropli lub maści o temperaturze pokojowej;
- rękawiczki jednorazowego użytku;
- płatki ligniny;
- jałowe bagietki lub jałowy kroplomierz – jednorazowy lub wielorazowy;
- miska nerkowata na odpadki.

Przebieg wykonania:

- zapoznanie się ze zleceniem w indywidualnej karcie zleceń chorego;
- ocena stanu chorego;
- przygotowanie sprzętu;
- przygotowanie otoczenia – dobre oświetlenie, zapewnienie ciszy i spokoju;
- umycie rąk;
- założenie rękawiczek;
- ułożenie chorego w ustalonej wcześniej pozycji (leżącej w ułożeniu na wznak, lub siedzącej z podparciem głowy);
  - przechylenie głowy chorego lekko do tyłu;
  - uchwycenie między trzeci a czwarty palec lewej ręki płatka ligniny;
  - rozchylenie powiek dwoma palcami lewej ręki – wskazującym i kciukiem (odstłonięcie dolnego zachyłku worka spojówkowego), oparcie palców o brzegi oczodołu;
    - uchwycenie w prawą rękę przygotowanego leku – kropli w kroplomierzu lub maści na łopatkę bagietki w niewielkiej ilości (główki od zapałki);
    - oparcie prawej dłoni lekko o czoło chorego;
    - polecenie choremu patrzenia ku górze;
    - zakroplenie leku w ilości 1–2 kropli z wysokości 2–3 cm prostopadle na spojówkę dolnej powieki (nie dotykając zakraplaczem spojówek i rzęs chorego), przytrzymanie i odciągnięcie dolnej powieki do przodu przez kilka sekund, aby lek nie wypłynął przez szparę powiekową, powoli zwolnienie odsuniętej powieki;
      - lub
      - zsunąć maść z łopatki na dolny załamek powieki, trzymając bagietkę równolegle do policzka, polecenie choremu przymknięcia powiek i lekkie rozmasowanie maści opuszką palca przez płatek ligniny;
    - osuszenie płatką ligniny (z lewej ręki) okolicy oka z nadmiaru leku;
    - podanie leku na drugie oko;
    - kontrolowanie reakcji pacjenta na lek;
    - udokumentowanie zabiegu.

Uwaga!

Szczególną ostrożność należy zachować przy podawaniu leków z grupy miotropików i miotyków, ponieważ lek, który dostanie się do ust, do gardła i przewodów nosowo-łzowego, może wchłonąć się przez błonę śluzową i wywołać objawy zatrucia. Objawy te mogą wystąpić u osób wrażliwych na te leki. Aby tego

uniknąć, należy natychmiast po zakropleniu leków z ww. grupy ucisnąć okolice woreczka łzowego przez ok. 1–2 min i gazikiem wytrzeć nadmiar leku.

Przy równoczesnym stosowaniu kilku leków nie należy podawać więcej niż dwu, a maksymalnie trzech leków podczas jednego zakraplania.

Należy zwrócić uwagę, aby nadmiar leku spływał w kierunku ucha, a nie ust chorego.

BIBLIOGRAFIA

1. Dison N.: *Technika zabiegów pielęgniarzkiego*. PZWL, Warszawa 1978.
2. Huber A., Karasek-Kreutzinger B., Jobin-Howald U.: *Kompendium pielęgniarstwa*. PZWL, Warszawa 1995.
3. Jot: *Zabiegi oczne*. Magazyn Pielęgniarki i Położnej, 1999, lipiec.
4. Litwin M.: *Zarys okulistyki*. PZWL, Warszawa 1997.
5. Wołynka S.: *Pielęgniarstwo ogólne*. PZWL, Warszawa 1993.
6. Zahradniczek K. (red.): *Wprowadzenie do pielęgniarstwa*. PZWL, Warszawa 1999.